REAGOVANJE NA SUĐENJE

IRO "Prosveta" – Beograd
OOUR "Izdavačka delatnost"
Beograd 30.5.1981.

OTVORENO PISMO

"Posebna komisija Radničkog saveta
zadužena je da uništi sve primerke
knjige "Vunena vremena" štampane u
tiražu od 1000 primeraka".
"Politika", 21.5.1981.

Pesničku zbirku "Vunena vremena" Gojka Đoga, koju je izdala "Prosveta", nismo imali mogućnost da pročitamo, tako da o njoj ne možemo da iskažemo nikakav literarni ili idejni sud. Pristup ovoj knjizi je onemogućila "Prosveta" povlačenjem svih raspoloživih primeraka iz prodaje i donošenjem odluke o njihovom uništavanju. Pošto smatramo da su *naša prava kao čitalaca* time drastično oštećena želimo javno da postavimo sledeća pitanja.

Prvo, na osnovu kojih razloga "Prosveta" smatra da već *štampana i sudski nezabranjena knjiga* ne sme biti stavljena na uvid stručnoj i čitalačkoj javnosti? Da li treba da poverujemo da takva javnost nije dovoljno zrela i odgovorna da donese kompetentnu ocenu, dok rukovodeći ljudi u "Prosveti" i izvan nje jesu?

Drugo, čime se može obrazložiti samoupravna odluka o uništavanju ove knjige, a da se izbegnu asocijacije na uništavanja knjiga iste vrste na drugim mestima i drugim vremenima? Da li je "Prosveta", mimo autora i čitalaca, isključivi vlasnik knjige ili se ona može, još uvek, smatrati nekom vrstom javnog dobra? Najzad, da li se ovim činom zaista ostvaruje pretpostavljeni cilj – gubljenje traga u vremenu jednoj zbirci pesama?

Očekujemo da će "Prosveta" pružiti nama i javnosti jasne i uverljive odgovore na ova pitanja, koja nisu samo naša, niti od trenutnog značaja. To je, uostalom, i u njenom interesu.

Kopije ovog pisma su upućene "Politici", "NIN-u", "Književnim novinama", "Književnoj reči" i Udruženju književnika Srbije.

1. Boris Tadić, student, Jovanova 38. Beograd
2. Dragoslav Mihailović, književnik, Studentski trg 19. Beograd
3. Zoran Avramović, sociolog, Vukova 1. Zemun
4. Borislav Mihailović, književnik, Beograd
5. Stojan Cerović, asistent Univerziteta, Vjekoslava Kovača 8. Beograd
6. Miladin Pavlović, filolog, Obrenovac
7. ...ičić Zoran, filozof, Beograd
8. Miodrag Premović, student, Beograd
9. Sirović Žaneta, student, Velizara Stankovića 1/5, Beograd

10. Dragomir Olujić, politikolog, Knez Miletina 40, Beograd
11. Nebojša Damjanović, istoričar, Marka Oreškovića 29, Zemun
12. Gordan Jovanović, student, Studentski dom 99. Karaburma, Beograd
13. Radmila Stojanović, politikolog, Dubljanska 54, Beograd
14. Velimir Abramović, pesnik, III Bulevar 12a, N. Beograd
15. Ozrenka Popović, filolog, Dubljanska 54, Beograd
16. Milan Marković, psiholog, Dalmatinska 7, Beograd

Dragoslav Mihailović
Studentski trg 19
Beograd

Beograd
4. jun 1981. godine

Drug Dušan Čkrebić,
predsednik Skupštine Srbije
i
drug Ivan Stambolić,
predsednik Izvršnog veća Skupštine SR Srbije

Poštovani druže Čkrebiću, poštovani druže Stamboliću,

S najvećim zaprepašćenjem, saznao sam da je književnik Gojko Đogo, autor pesničke zbirke "Vunena vremena" štampane kod beogradske "Prosvete", u petak 29. maja 1981. godine uhapse. Kako se taj događaj od javnosti još krije, nisam u stanju da saznam njegove bliže razloge, pa pretpostavljam da se pesnikovim hapšenjem i istragom nad njim žele ili iznuditi izvesna kompromitantna priznanja koja nemaju veze s pesničkim radom ili, pak, saznati kako je pomenuta poetska zbirka nastala, što je u oba slučaja, usuđujem se da kažem, lišeno i smisla i razuma. Ni za ovo ne znam koliko je tačno, međutim, obavešten sam da se u međuvremenu vrši pritisak i na pesnikovu porodicu, a samome uhapšeniku, kako čujem, bolesnom, ne dozvoljava da primi nužno potrebne lekove, što već smatram jasnim oblikom torture. Pretpostavljam, dakle, da je ovo policijsko-sudski uvod u "konačnu pobedu" nad jednom pesničkom zbirkom, protiv čega ne mogu najoštrije a da ne protestujem. Mislim da jedna ovakva "pobeda" ne može služiti na čast nijednom pravno ustanovljenom poretku na svetu i da bi je se svaki takav, zapravo, morao stideti.

Poštovani druže Čkrebiću, poštovani druže Stamboliću, uzimam sebi slobodu da vas podsetim da se ovo događa u trenutku kad se nalazite na najistaknutijim položajima vlasti u SR Srbiji i da vam, s poštovanjem za vaše ličnosti i molbom da mi ne zamerite neskromnost, u ovakvim slučajevima savetujem krajnju uzdržanost. Istorija socijalizma, na žalost, prepuna je pitoresknih dogodovština "s razlogom" hapšenih pesnika, paljenja njihovih knjiga i pritiskanja njihovih porodica koje su se protokom vremena redovno izokretale protiv njihovih pokretača, ostavljajući o na povesti neizbrisive crne mrlje, a u izvođačima neprolaznu nelagodnost. Kao ni ostali smrtni ljudi, ni pesnici nisu izvan domašaja vlasti i zakona, ali njih ipak hapsi i maltretira samo vrlo nepromišljena, jako nedobronamerna i krajnje bahata vlast, kojoj druge zloupotrebe takođe nisu strane. A takva se u budućnosti ne može nadati dobrim uspomenama u narodu.

Druže Čkrebiću, druže Stamboliću, molim vas da upotrebite sva svoja prava i sav lični uticaj da se ovaj besmisleni "slučaj" prekine i da se uhapšeni pesnik Gojko Đogo odmah pusti na slobodu i oslobodi svake krivične, službene

i profesionalne odgovornosti. Organizacija, državna služba i tela koji se ovog trenutka bave pesnikovim delom i njegovom ličnošću nemaju u stvarima pesništva apsolutno nikakvu nadležnost.

U vezi sa svim ovim, želim da vam skrenem pažnju na još jednu pojavu. Posle dvodecenijske poratke zlatne ere Uprave državne bezbednosti i nekolikogodišnje zbunjenosti nastale padom Aleksandra Rankovića, ovih godina se u kulturnim krugovima nanovo primećuje jaka policijska aktivnost na otkrivanju grešaka u patriotizmu. Kulturni radnici se iznova tajno i javno prate, prisluškuju, denunciraju, otvara im se pošta, meša im se u privatni život i čine druge nepodopštine. Ovakvi događaji kao što su "Vunena vremena" redovno dobijaju začin u pojačanoj trudoljubivosti Službe državne bezbednosti u kulturnim krugovima, pri čemu se katkad oduzimaju pasoši, a katkad, naročito s mlađim, manje poznatim i nezaštićenijim ljudima, vode "neobavezni" razgovori o "rodoljubnim" problemima. A da ne bi bilo sumnje s koje strane za to dolazi porudžbina, s vremena na vreme, namerno ili greškom, u javnost dopiru glasovi čija je provencijencija više nego jasna. Tako se povodom pokušaja pokretanja časopisa "Javnost" čulo da je "u tom i tom" forumu ocenjeno da je privatni pismeni odgovor "tog i tog" kulturnog radnika potencijalnom uredništvu ocenjen ovako ili onako, a u "Politici" od subote 30. maja ove godine mirno je objavljen deo javnog govora jednog političarskog trudbenika, u kojem se, otprilike, kaže da "postoje ljudi" koji "skupljaju potpise" za zaštitu Đogovih "Vunenih vremena", iako u tom trenutku pretpostavljeni adresat nikakvo takvo pismo nije bio dobio.

Kao građanin i kulturni radnik, molim vas da, prema vašim mogućnostima, stanete na put ovakvim ... One, sasvim sigurno, ne vode nikakvoj ozbiljnoj bezbednosti društva nego njegovoj ... , kojom smo praktično svi podjednako ugroženi.

Druže Čkrebiću, druže Stamboliću, svestan sam da vam upućujem reči koje niste ni tražili ni očekivali. Ipak, verujem da vam one neće biti povod za uobičajeno olako okačinjanje raznobojnih značaka na moju ličnost nego, pre svega, za razmišljanje o stvarima o kojima sam govorio. Nadam se, zapravo, da će kod vas naići na povoljan odjek i da će vam pomoći da u sferama vaše nadležnosti i uticaja u ovim pitanjima dođete do valjanih zaključaka.

Dragoslav Mihailović

ZORANU GLUŠČEVIĆU, PREDSEDAVAJUĆEM UDRUŽENJA KNJIŽEVNIKA SRBIJE

B e o g r a d

Dana 29. maja 1981. godine uhapšen je pesnik Gojko Đogo, i biće mu suđeno zbog knjige pesama "Vunena vremena".

Pesnika u zatvor nije strpala, kako je red, tajna policija na osnovu naloga javnog tužioca, već njegove kolege, književnici, i to oni isti koji su njegovu knjigu prihvatili kao valjanu, odobrili za štampu, i objavili. Izjavama da je knjiga otrovna, podmukla, neprijateljska, odvratna, kontrarevolucionarna i ... književnici su, reklo bi se, prosto primorali policiju da izvrši hapšenje i obavili sav posao javnog tužioca. Ostalo što će uslediti jeste stvar tehnike.

Pesnik je u zatvoru. Pesnik će biti osuđen. Na ovoj tački, proces već preuzima vlast, to jest – političari i politika. I čine strahotan presedan. Dešava se *prvi put* u istoriji druge, socijalističke Jugoslavije da pesnik zbog poezije bude uhapšen, isleđivan, sudski gonjen. Prekoračena je granica koja se nije smela prekoračiti.

Budući da je Gojko Đogo član Udruženja književnika Srbije, Udruženje je moralo učiniti tri jasna, odlučna poteza:

– Uputiti hitan zahtev nadležnim vlastima da pesnik bude smesta pušten iz zatvora.

– Obrazovati Sud časti i pred njega izvesti književnike koji su, preuzevši ingerencije policije i tužilaštva, ukaljali čast i dostojanstvo svoje profesije.

– Ustanoviti Komitet za zaštitu književnika od političko-policijskih progona. Staviti do znanja političarima i njihovoj državi da se akutna kriza... postojećeg u našoj zemlji ne može rešiti ni permanentnom represijom (kako se to dosad činilo), ni otvorenim terorom (kako će se, sudeći po slučaju pesnika Đoga, možda pokušati). Upozoriti da narušavanje elementarnih normi državnog ..., ustanovljenih u Evropi u toku dva poslednja veka, ozbiljno ugrožava legitimitet socijalističkih vlasti u našoj zemlji (borci za slobodu postaju tlačitelji i uzurpatori), i sam projekt socijalizma kao mogućno najpravednije i najslobodoumnije zajednice u istoriji čovečanstva. Predočiti da je potpuna, bezuslovna sloboda javne reči svakog i svih (ko hoće, ko može, kako hoće, po savesti) prvi, ma i rizičan, korak udaljavanja od velikih nesreća kuda nas neke i ... zle matice nose. Mnogoglasan i raznoglasan narod, stvaralački pokrenut, u većini je kadar da sačuva svoj integritet i živote svojih potomaka.

Udruženje književnika Srbije ova tri poteza nije učinilo, i nema nameru da ih učini. Ono se, njegovi članovi, i dalje drže oprobane licemerne devize ne činiti ništa (dobro) a biti nešto.

Zbog toga je čast, s ovim danom, u ovom trenutku, prestati biti član Udruženja književnika Srbije.

Ovim pismom, obaveštavam Vas da sam, u znak protesta i indignacije, doneo odluku – da više ne budem član Udruženja književnika Srbije.

Zahtevam od Vas da s ovim pismom, koje je inače otvoreno, upoznate Predsedništvo i Skupštinu Udruženja književnika Srbije.

Kao dodatak, šaljem Vam pismo koje sam 4. juna 1981. godine uputio direktoru Instituta za književnost i umetnost u Beogradu, to jest – ustanovi u kojoj radim.

U Beogradu, 8. jun 1981, Dragoljub S. Ignjatović

UDRUŽENJU KNJIŽEVNIKA SRBIJE

Predsedavajućem PREDSEDNIŠTVA Zoranu Gluščeviću

Beograd,
Francuska 7

Obraćamo vam se povodom najavljenog suđenja pesniku Gojku Đogu. Ukoliko do tog suđenja dođe, smatramo da je Udruženje i Predsedništvo obavezno da uzme u zaštitu svoga člana, književnika Gojka Đoga.

Pre svega, Predsedništvo bi moralo da oformi jedno radno telo koje bi i sudu i javnosti dalo jedno kompetentno tumačenje knjige "Vunena vremena".

Kao što vam je poznato, članu našeg Udruženja sude zbog toga što je napisao jednu knjigu pesama. Smatramo da u ovom i u svakom sličnom slučaju Udruženje ne sme da dopusti da sudovi u ovoj zemlji budu oni koji odlučuju i prosuđuju književna dela i daju političke ocene njihovog "sadržaja". Jer ako to tumačenje i ocenjivanje književnih dela bude prepušteno samo sudovima i novinarima, onda je besmisleno da postoje katedre za književnost, književni kritičari, teoretičari i istoričari književnosti, pa i Udruženje koje nas sve objedinjuje.

U Beogradu, 16. jun 1981.

Članovi UKS:

Miroslav Jusić Višnjić
Novica Tadić
Živko Taleski
Marinko Arsić Ivkov
Dragoslav Mihailović
Vladeta Janković
Antonije Isaković

PREDSEDNIŠTVU SR SRBIJE

Molimo vas da se zauzmete za to da se pesnik Gojko Đogo pusti iz zatvora i oslobodi krivične odgovornosti.

Miodrag Perišić
Milutin Petrović
Vidosav Stevanović
Vladislava Ribnikar
Raša Livada
Dušan Vukajlović
Jovan Radulović
Slobodan Rakitić
Đorđije Vuković
Duško Novaković
Jasmina Lukić
Božo Koprivica
Novica Tadić
Bratislav Milanović

PREDSEDNIŠTVU SR SRBIJE

Molimo vas da se zauzmete za to da se pesnik Gojko Đogo pusti iz zatvora i oslobodi krivične odgovornosti.

Nada Popović
Milorad Vučelić
Biljana Jovanović
Aleksandar Petrov
Ljubiša Jeremić
Vida Ognjenović
Lazar Stojanović
Miroslav Ivanović
Adam Puslojić

PREDSEDNIŠTVU SR SRBIJE

Beograd,
23. jun 1981. godine

Poštovani drugovi,

Apelujemo na vas da se pesnik Gojko Đogo pusti iz zatvora i ne izvodi na sud. Zalažemo se da poeziji sudi književna kritika.

Stevan Raičković
Milka Ivić
Miroslav Pantić
Dragoslav Mihailović
Predrag Palavestra
Dimitrije Bogdanović
Antonije Isaković
Pavle Ivić
Dobrica Ćosić

JAVNO TUŽILAŠTVO SR SRBIJE

B e o g r a d
Nemanjina 26

Povodom zakazanog suđenja, obraćamo vam se jer smo duboko uvereni da našeg kolegu, pesnika Gojka Đoga, treba pustiti iz zatvora i obustaviti suđenje poeziji.

Treba li podsećati da nikada u istoriji nijedna sudska presuda poeziji nije dobila moralnu i ideološku satisfakciju, niti po ikakvom dobru bila zapamćena.

U Beogradu, 28. juna 1981.

Dušan Radović
Borisav Mihailović-Mihiz
Nikola Milošević
Zoran Gavrilović
Matija Bećković

Danilo Kiš
Ranka Tajsića 40/III
11000 Beograd
Beograd, 28. juna 1981.

Poštovani Ivane Stamboliću,

Kao pisac knjige "Grobnica za Borisa Davidovića" (koja se bavi mehanizmom duhovne opresije) i kao čovek koji je i sam osetio na svojoj koži, a povodom objavljivanja te knjige, jedan od perfidnih vidova te iste opresije i tragičnu usamljenost progonjenog i bespomoćnog stvaraoca – osećam svojom dužnošću da Vas zamolim da uložite sav svoj autoritet Predsednika Izvršnog veća SR Srbije da se izbegne sudska osuda pesnika Gojka Đoga. Uništavanje njegovog dela samo po sebi je već surova kazna.

Sa iskrenim poštovanjem,

Danilo Kiš

Živorad Stojković
Beograd, Gračanička 7

OTVORENA MOLBA SUDIJAMA PESNIKU

Prvi put, otkako se zna za štampanu knjigu na ovom jeziku, spaljena je jedna zbirka pesama. Komisijski, savesnije no što je bila objavljena, sa zapisnikom i zvaničnim saopštenjem izdavača, da umiri javnost, knjiga je do poslednjeg primerka svog malog tiraža pretvorena u pepeo. A od zloglasne 1929. godine, kada su Jovan Popović i Novak Simić bili pritvoreni zbog "crvenog zbornika" socijalne literature "Knjiga drugova" / i oslobađajućom presudom ubrzo pušteni iz zatvora! / – prvi je slučaj sada da se hapsi jedan pesnik, i to zbog knjige koja je legalno izašla iz štampe, kod najvećeg izdavača u zemlji. Da smo samo čitaoci, a ne još i svakojaki radnici na knjizi i književnom poslu, morali bismo pisati ovakva pisma uredništvima i pitati se: šta se ovo događa sa nama danas, dokle smo to dovedeni kad su pogromi knjiga, progoni pesnika, ne samo zamislivi već i mogući u našem vremenu? Danima, zbog toga, čovek prosto ne zna kuda da gleda, kako da podnosi svoje nemanje reči, svoja neverovanja da išta može pomoći optuženom pesniku; još manje sebi, postiđenom savremeniku. Ako je pesnik tako opasan kriminalac, da u istražnom zatvoru mora čekati svoje suđenje, onda sumnjivi ispadamo mi ostali, koji smo ostavljeni da gledamo samo svoja posla.

U protekloj godini pisani su i potpisivani predlozi, zasnovani na Ustavu, da se lica, osuđena za "verbalne delikte", oslobode kazne, a lično mišljenje, samo po sebi, ma kakvo ono bilo, da se ne može smatrati kriminalom kod nas. Odgovori, istim Ustavom predviđeni, nisu došli sa mesta kojima su predlozi upućeni. Umesto odgovora stizale su, u kurzivnim uvodnicima, samo političke povike što ima i takvih građana koji se usuđuju da pažljivo čitaju zakone svoje zemlje i što smatraju da sloboda javne reči nije samo pravo čoveka, čak i ljudska dužnost u jednom društvu.

Dijalog sa anatemom, prekinut je, tako, pre no što je i bio započeo, a nema te upornosti koja je u stanju da se dopisuje i spori sa neshvatljivostima u

svom vremenu, sem ako joj to nije jedini posao. Ali, pesnik se već mesec dana nalazi u Centralnom zatvoru, i to je pogubnije od svega što se moglo slutiti u našim književnim neprilikama. A toliko je ionako drugih... Preostaje nam, stoga, još jedino da nešto molimo, u ovom slučaju, da preklinjemo, ako treba! I evo, posle iskustva sa pravim adresama, ovu molbu potpisani upućuje najpozvanijima za slovo i smisao zakona – vama, sudijama knjizi Gojka Đoga.

Vi ćete, dakle, suditi jednom književnom, a ne krivičnom delu; jednom pesniku koji "ispunjava svoju sudbinu", a ne građaninu koji inače besprekorno izvršava svoje radne i društvene dužnosti. Zato se ova molba i ne odnosi toliko na samog Gojka Đoga; on, uostalom, nije nikakav krivac kome treba praštati kaznu. Kao i mnogi drugi njegovoga soja, krivica mu je samo u tome što je odista pesnik. A takvi pesnici znaju da budu i naopaki i naletni; oni su uvek sumnjivi i nikad se ne zna u šta se sve upuste, na šta usude, kad ih povede reč koja se otvorila i stih im krene iz punog glasa. U najvišim svojim trenucima, pesnici se otmu i sebi samima i pesma ne bude samo njihovo "drugo ja", već nešto sasvim svoje, *po svome*. Niko ne može izaći na kraj sa pesnicima, verujte! Shvatite, ako možete, da poezija spada i u đavolska posla, ali da je pesma "izvan svakog zla", ma šta vam se činilo da joj zagledate u stih, ili je hvatate za reč. Posumnjajte, i u pesnika Đoga, zašto da ne; svašta se može naći u pepelu njegove zbirke, *svašta*, a ne *nešto*. Ali sumnjajte, molim vas, mnogo više u one koji vam kao veštaci ili svedoci budu tumačili "Vunena vremena". Pazite dobro na njih, jer mnogi tumači poezije svode pesnikov svet na svoje mere i pobude. Ima ih i takvih koji, obično, kad odaju sebe, za to nabede pesnike.

Ne treba, kao što vidite, moliti za pesnika Đoga, već za vašu obazrivost, baš krajnju, za vašu sumnju u sve, i svakoga, a ne samo u optuženu poeziju, ali da tu sumnju ne uzimate nizašta osnovano i pouzdano; moliti treba za vaše strpljenje u neiskustvu sa pesništvom; za vašu budnost da ne odbacite ono što ne razumete, ne samo vi. Međutim, ono osnovno zbog čega vam se obraćaju ovi redovi, jeste molba da uznemirene ljude, ovih nedelja, oslobodite jednog straha i jednog stida: *straha*, ukratko, da su pesničke zbirke, zar, najveća opasnost za ovu zemlju u sadašnjem njenom trenutku; *stida*, još kraće, da knjigama pesama presuđuju krivična veća, a ne javne kritike i ne javni obračuni sa lažima pesnika, ako oni lažu, ili samoobmanama vremena, ako ono zavarava sebe.

Postoji, najzad, jedan poseban razlog za ovu molbu. Srpskohrvatski jezik i jugoslovenske književnosti predaju se danas na mnogim univerzitetima u svetu. Samo u jednoj od evropskih zemalja, jugoslavističkih katedri ima na ravno 14 tamošnjih univerziteta. Sve novine te zemlje donele su, u više navrata i na istaknutim mestima, vesti o hapšenju i predstojećem suđenju pesniku Gojku Đogu. Svi strani jugoslavisti znaju za taj slučaj i svi, siguran sam, očekuju da će se on završiti drugačije, nego na drugim stranama, jer je Jugoslavija za njih uvek "nešto drugo". Ne dozvolite, molim vas, da njihovi nastavnici, u koje godinama i sam spadam, izbegavaju pitanja svojih studenata kad najesen počnu predavanja. Omogućite predavačima da, svojim odgovorima, učvrste veru u zemlju čijim ih jezicima i predmetima najbolje učimo, ako ih prethodno naučimo da tu zemlju zavole. Nemam pravo da ne verujem u savesnost vaše presude koja će biti oslobađajuća – ne samo za uhapšenog pesnika! Inače bih vas preklinjao: ne brukajte zemlju, ne zbunjujte njene prijatelje, ne dajte za pravo njenim nepri-

jateljima. Ono što *nebudnost* pravde može da počini, ne mogu da povrate decenije strpljivog, upornog rada na poznavanju jezika, književnosti, istorije ove zemlje; na njenom ugledu i mestu u kulturnom svetu.

Ne dajte, poslednje je što vas još molim, da vaša presuda uđe u primere za istoriju književnosti ovog jezika, kakvih ona nema mnogo u svom nasleđu i tragu, ni iz njenih crnih vremena, a slute najgore.

Beograd, Živorad Stojković
29.06.1981.

UREDNIŠTVU "POLITIKE"

B e o g r a d

Poštovani uredniče,

šaljem vam tekst namenjen sudijama Okružnog suda u Beogradu, koji će u četvrtak, 2. jula o.g. suditi pesniku Gojku Đogu. Kao *otvorena* molba, taj tekst je javno obraćanje predstavnicima jedne javne službe kakva je pravosuđe, i verujem da samo dobru može poslužiti ako bi priložene stranice bile objavljene u "Politici". Dobru zato, jer je više nego potrebno, upravo danas, da različita mišljenja o hapšenju jednog pesnika mogu biti i *javna* u ovoj sredini.

Kada su u svoje vreme hapsili Osipa Mandeljštama, bilo je samo jednoglasnih mišljenja i o progonima pesnika u njegovoj zemlji. A došle su prilike, evo i kod nas, da knjiga pesnikove žene, "Strah i nada" doživi nekoliko izdanja, i da ovdašnjem čitaocu pruži jedno od najpotresnijih svedočanstava i o sudbini ne samo tog pesnika, i o zaveri ćutanja ne samo u onom nevremenu našeg veka. Dok Vaclav Havel, opet, izdržava danas i svoju treću godinu tamnice, u zemlji sličnoj Mandeljštamovoj, sa kojom Jugoslavija ima čak i korektne ideološke odnose, uzeli smo sebi dragoceno pravo da se razlikujemo od Havelove domovine i po tome što se na našim scenama trenutno igraju njegovi komadi. "Audijenicija" i "Vernisaž", na primer, daju se pred prepunim pozorištem i sa takvim aplauzima autoru iza rešetaka, kao da je on ispred zavese.

Razumećete onda, dragi uredniče zašto smatram nasušnim da se, makar i jedno ovakvo razlikovanje od dosadašnjih komentara, kad je u pitanju hapšenje domaćeg pesnika, pojavi upravo u "Politici", našem najčitanijem listu i u ovoj zemlji i u stranom svetu, prijateljskom i neprijateljskom.

Sa poštovanjem,

Beograd, Živorad Stojković
30. jun 1981. Beograd, Gračanička 7

OKRUŽNI SUD U BEOGRADU

- 02.07.1981. - *primljeno*

Drugu
Venjaminu Pejoviću
sudiji Okružnog suda
Beograd

Poštovani druže sudija,

Kopije ove molbe vašem Sudskom veću, koje će suditi pesniku Gojku Đogu, dostavio sam listovima "Književne novine" i "Politika", s obzirom da je tekst pisan kao otvoreno obraćanje vama, i prema tome javno.

S poštovanjem,

Živorad Stojković,
profesor književnosti
Gračanička 7, Beograd

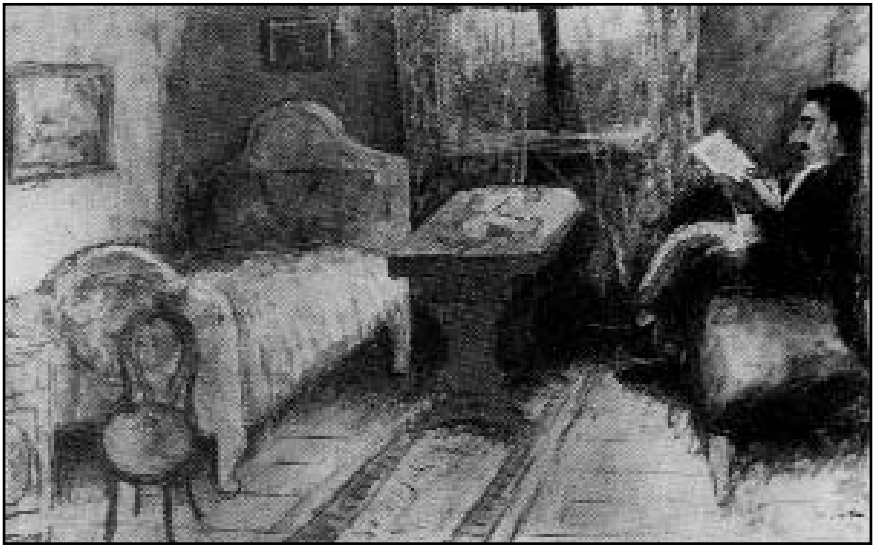

Ivan Radović – *Podstanar*, 1930.